

Asia: VN/29230/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus Sosiaali- ja terveysalan tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko suoritteet jaoteltu tarkoituksenmukaisesti?

Suoritteet on jaoteltu tarkoituksenmukaisesti.

Ovatko eri suoritteista perittävät maksut ymmärrettäviä ja oikeudenmukaisia?

Lääkäriliitto on jo aikaisemmissa tietolupaviranomaisen suoritteiden maksullisuutta koskevissa lausunnoissaan todennut, että tutkijalähtöinen kliininen tutkimus tulisi vapauttaa maksuista koskien tietoluvan myöntämistä ja tietoturvallista käyttöympäristöä.

Lääkäriliitto kannattaa linjausta, jonka mukaan maksua ei peritä ilman ulkopuolista rahoitusta tai julkisen terveydenhuollon toimintayksikön, korkeakoulun, tutkimuslaitoksen tai muun julkisen tai yleishyödyllisen yhteisön rahoituksella toteutettavasta tutkijalähtöisestä tutkimuksesta annetusta lausunnosta. (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus alueellisen eettisen toimikunnan ja valtakunnallisen lääketieteellisen tutkimuseettisen toimikunnan lausunnoista perittävistä maksuista, 1171/2020)

On myönteistä, että suppeiden ja laajojen tietolupien maksut alenevat. Mutta kuten vuoden 2023 tilastosta käy ilmi, näitä tietolupia on vähän, suppeita tietolupia vain neljä. Sen sijaan maksut nousevat 1400 euroon 7-14 työtuntia vievässä tietolupa kategoriassa, joka on ylivoimaisesti merkittävin määrältään. Tämä on iso summa erityisesti yksittäiselle tutkijalle ja voi muodostua tutkimuksen tekemisen esteeksi. Yksittäisten tutkijoiden tai pienten tutkijaryhmien lupamaksut tulisi poistaa tai alentaa merkittävästi.

Kiinteiden maksujen kategorisointi kolmeen ryhmään helpottaa käsittelyä, mutta hakijan kannalta se ei välttämättä ole oikeudenmukainen. Esimerkiksi, 8 työtuntia vaatineen tietoluvan maksu olisi 1400

€, kun se maksimissaan 7 tuntisena maksaisi 300 €. Maksujen tiheämpi porrastus olisi oikeudenmukaisempi.

Opinnäytetyön tietolupa on kiinteästi 250 €. Näinkin pieni summa voi muodostua opiskelijalle sellaiseksi esteeksi, että hän luopuu tutkimusaiheesta. Maksuperustelain 6 §:n 3 momentti mahdollistaa sen, että maksu voidaan jättää kokonaan perimättä perustelluista syistä. Ei käy ilmi onko opinnäyteisiin liittyvistä maksuista luovuttu yksittäisissäkään tapauksissa. Opinnäytetöiden maksun poistoa kokonaan tulisi harkita.

Ehdotettu 300 euron maksu vähäisistä tietoluvan muutoksista vaikuttaa ylimitoitettulta, jos kyseessä on esimerkiksi yhden henkilön lisäämisestä tietolupa. Asia on merkityksellinen, koska muutoshakemuksia on lisääntyvässä määrin.

Onko omakustanteisesti perittävä maksu ja tuntihinta Findatan työstä ymmärrettävä?

Asiantuntijatyöstä perittävää maksua ehdotetaan korotettavaksi niin, että maksua perittäisiin 150 euroa työtunnilta, aiemman 135 euron sijaan. Yleiskustannukset ovat melko suuret, 51 euroa/tunti asiantuntijatyön kustannuksista.

Muut asetusluonnosta koskevat huomiot.

-

Sihvo Sinikka
Lääkäriliitto - Sinikka Sihvo, terveystieteellinen asiantuntija